

SODBA SODIŠČA (drugi senat)

z dne 8. decembra 2011*

V zadevi C-389/10 P,

zaradi pritožbe na podlagi člena 56 Statuta Sodišča Evropske unije, vložene 28. julija 2010,

KME Germany AG, nekdanja KM Europa Metal AG, s sedežem v Osnabrücku (Nemčija),

KME France SAS, nekdanja Tréfimétaux SA, s sedežem v Courbevoieju (Francija),

KME Italy SpA, nekdanja Europa Metall SpA, s sedežem v Firencah (Italija),

ki jih zastopajo M. Siragusa, A. Winckler, G. C. Rizza, T. Graf in M. Piergiovanni, odvetniki,

pritožnice,

* Jezik postopka: angleščina.

druga stranka v postopku je

Evropska komisija, ki jo zastopata E. Gippini Fournier in S. Noë, zastopnika, skupaj s C. Thomasom, solicitor, z naslovom za vročanje v Luxembourg,

tožena stranka na prvi stopnji,

SODIŠČE (drugi senat),

v sestavi J.N. Cunha Rodrigues, predsednik senata, U. Löhmus, A. Rosas (poročevalec), A. Ó Caoimh in A. Arabadžiev, sodniki,

generalna pravobranilka: E. Sharpston,
sodna tajnica: L. Hewlett, glavna administratorica,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 12. maja 2011,

na podlagi sklepa, sprejetega po opredelitvi generalne pravobranilke, da bo v zadevi razsojeno brez sklepnih predlogov,

izreka naslednjo

Sodbo

- 1 Družbe KME Germany AG, nekdanja KM Europa Metal AG (v nadaljevanju: KME Germany), KME France SAS, nekdanja Tréfimétaux SA (v nadaljevanju: KME France), in KME Italy SpA, nekdanja Europa Metalli SpA (v nadaljevanju: KME Italy) (v nadaljevanju skupaj: skupina KME), s pritožbo predlagajo razveljavitev sodbe Splošnega sodišča Evropske unije z dne 19. maja 2010 v zadevi KME Germany in drugi proti Komisiji (T-25/05, v nadaljevanju: izpodbijana sodba), s katero je Splošno sodišče zavrnilo njihov predlog za znižanje zneskov glob, ki so jim bile naložene v skladu s členom 2, od (g) do (i), Odločbe Komisije C(2004) 2826 z dne 3. septembra 2004 v zvezi s postopkom uporabe člena [81 ES] in člena 53 Sporazuma EGP (zadeva COMP/E-1/38.069 – Bakrene cevi za vodovodne in plinske instalacije) (v nadaljevanju: sporna odločba).

Pravni okvir

- 2 Člen 15(2) Uredbe Sveta št. 17 z dne 6. februarja 1962, Prva uredba o izvajanju členov [81] in [82] Pogodbe (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 8, zvezek 1, str. 3) je določal:

„Komisija lahko podjetjem ali podjetniškim združenjem z odločbo naloži globo od 1000 do [1.000.000] obračunskih enot ali višjo vsoto, ki pa ne presega 10 % prometa

v predhodnem poslovnem letu vsakega podjetja, udeleženega pri kršitvi, kadar namerno ali iz malomarnosti:

(a) kršijo člen [81](1)[ES] ali člen [82 ES]; ali

(b) ne izpolnjujejo katere koli obveznosti, naložene v skladu s členom 8(1).

Pri določanju višine globe se upoštevata teža in trajanje kršitve.“

- 3 Uredbo št. 17 je razveljavila in nadomestila Uredba Sveta (ES) št. 1/2003 z dne 16. decembra 2002 o izvajanju pravil konkurence iz členov 81 in 82 Pogodbe (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 8, zvezek 2, str. 205), ki se uporablja od 1. maja 2004.
- 4 Člen 23(2) in (3) Uredbe št. 1/2003 določa:

„2 Komisija lahko podjetjem in podjetniškim združenjem z odločbo naloži globe, kadar naklepno ali iz malomarnosti:

(a) kršijo člen 81 ali člen 82 Pogodbe; [...]

[...]

Za vsako podjetje ali podjetniško združenje, udeleženo pri kršitvi, globa ne presega 10 % njegovega celotnega prometa v predhodnem poslovnem letu.

[...]

3 Pri določanju višine globe se upošteva teža, pa tudi trajanje kršitve.“

5 Člen 31 te uredbe določa:

„S pritožbo zoper odločbo, s katero je Komisija določila globo ali periodično denarno kazen, ima Sodišče neomejeno pristojnost do pregleda odločbe. Naloženo globo ali periodično denarno kazen lahko prekliče [odpravi], zniža ali zviša.“

6 V uvodu sporočila Komisije z naslovom „Smernice o načinu določanja glob, naloženih v skladu s členom 15(2) [U]redbe št. 17 in člena 65(5) [P]ogodbe ESPJ“ (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 8, zvezek 1, str. 171, v nadaljevanju: smernice), ki se je uporabljalo v času sprejetja sporne odločbe, je bilo navedeno:

„Načela [...] bi morala zagotavljati preglednost in nepristranskost odločb Komisije, v očeh podjetij in prav tako [Sodišča], kadar potrjuje pooblastila, ki so Komisiji podeljena v okviru ustrezne zakonodaje za določanje glob v mejah 10 % celotnega prometa. To pooblastilo pa mora upoštevati skladno in nediskriminatorno politiko, ki je v skladu z zastavljenimi cilji za kaznovanje kršitev pravil konkurence.

Nova metoda določanja zneska globe bo upoštevala naslednja pravila, ki se začnejo z osnovnim zneskom, ki se bo zvišal, da bo upošteval obteževalne okoliščine, ali znižal, da bo upošteval olajševalne okoliščine.“

- 7 V skladu s točko 1 smernic „[se bo] osnovni znesek določil v skladu s težo in trajanjem kršitve, ki sta edini merili iz člena 15(2) Uredbe št. 17“.

- 8 Glede teže točka 1 A smernic določa, da je pri ocenjevanju teže kršitve potrebno upoštevati njeno naravo, njen dejanski vpliv na trg, kjer se to lahko meri, in velikost upoštevnege geografskega trga. Kršitve se torej razdelijo v tri kategorije: manjše, resne in zelo resne kršitve.

- 9 V skladu s smernicami so zelo resne kršitve zlasti horizontalne omejitve, kot so cenovni karteli in kvote o delitvah trga. Predvideni osnovni znesek globe je „nad 20 milijonov [EUR]“. Iz smernic izhaja nujnost različnega določanja osnovnega zneska glede na naravo storjene kršitve, dejansko gospodarsko zmožnost kršiteljev, da povzročijo večjo škodo drugim subjektom, zlasti potrošnikom, odvracalen učinek globe ter pravno in gospodarsko znanje in infrastrukturo velikih podjetij, ki tem podjetjem omogočata, da lažje spoznajo, da njihovo ravnanje pomeni kršitev. Prav tako je določeno, da je, če kršitve izvaja več podjetij, v nekaterih primerih treba upoštevati specifično težo in zato dejanski vpliv kršitev vsakega podjetja na konkurenco, zlasti če obstaja precejšnje neskladje med velikostjo podjetij, ki zakrivijo kršitve iste vrste.

- 10 Glede trajanja kršitev je v skladu s smernicami treba razlikovati med kratkotrajnimi kršitvami, ki na splošno trajajo manj kot eno leto, srednje trajnimi kršitvami, ki na splošno trajajo od enega do petih let, in dolgotrajnimi kršitvami, ki na splošno trajajo več kot pet let. Za slednje je predviden dodaten znesek globe, ki se za vsako leto kršitve lahko določi v višini 10% zneska, določenega za težo kršitve. S smernicami je določena tudi krepitev zvišanja glob za dolgotrajne kršitve z namenom nalaganja učinkovitih sankcij za omejitve, ki so v daljšem obdobju imele škodljiv vpliv na potrošnike, in povečanja spodbujanja za njihovo prijavo ali za sodelovanje s Komisijo.
- 11 V skladu s točko 2 smernic se osnovni znesek globe lahko zviša v primeru obteževalnih okoliščin, kot je zlasti ponovitev kršitve iste vrste, ki jo stori isto podjetje. V skladu s točko 3 navedenih smernic se osnovni znesek lahko zniža v primeru posebnih olajševalnih okoliščin, kot so izključno pasivna ali sledilna vloga pri kršitvi, dejansko neizvajanje sporazumov o kršitvah ali učinkovito sodelovanje podjetja v postopku zunaj področja uporabe Obvestila Komisije o nenalaganju ali zmanjševanju glob v primerih kartelov (UL 1996, C 207, str. 4, v nadaljevanju: obvestilo o ugodni obravnavi).
- 12 Te smernice so bile 1. septembra 2006 nadomeščene s Smernicami o načinu določanja glob, naloženih v skladu s členom 23(2)(a) Uredbe št. 1/2003 (UL 2006, C 210, str. 2).
- 13 Obvestilo o ugodni obravnavi določa pogoje, pod katerimi so lahko podjetja, ki med preiskavo omejevalnega sporazuma sodelujejo s Komisijo, oproščena plačila globe ali se jim lahko zniža globa, ki bi jo sicer morala plačati. V skladu z oddelkom B tega obvestila se zlasti podjetju, ki Komisiji prijavi omejevalni sporazum – še preden ta začne s preverjanjem in ko še nima podatkov, ki bi zadostovali za dokaz obstoja prijavljenega omejevalnega sporazuma – ali ki prvo predloži odločilne dokaze o njegovem

obstoju, odobri najmanj 75-odstotno znižanje zneska globe ali pa se mu globa sploh ne naloži. V skladu z oddelkom D navedenega obvestila se lahko podjetju znesek globe zniža za od 10 % do 50 %, zlasti če podjetje – preden Komisija pošlje obvestilo o ugotovitvah o možnih kršitvah – Komisiji predloži podatke, dokumente ali druge dokaze, ki prispevajo k ugotovitvi obstoja storjene kršitve.

- ¹⁴ Obvestilo o ugodni obravnavi je bilo 14. februarja 2002 nadomeščeno z Obvestilom Komisije o imuniteti pred globami in zmanjševanju glob v primerih kartelov (UL 2002, C 45, str. 3). Vendar se je Komisija v tej zadevi sklicevala na obvestilo o sodelovanju, saj so ga v sodelovanju s Komisijo upoštevala tudi podjetja.

Dejansko stanje

- ¹⁵ Pritožnice so bile skupaj z drugimi družbami, proizvajalkami polproizvodov iz bakra in bakrenih zlitin, udeležene v kartelu, ki se nanaša na dogovor glede cen, razdelitev trgov in izmenjavo zaupnih podatkov o trgu bakrenih cevi za vodovodne in plinske instalacije.
- ¹⁶ Po preverjanju in preiskavah je Komisija 3. septembra 2004 sprejela sporno odločbo, katere povzetek je objavljen v *Uradnem listu Evropske unije* z dne 13. julija 2006 (UL L 192, str. 21).

- 17 Komisija je pri presoji teže obravnavane kršitve upoštevala naravo kršitve, njen dejanski vpliv na trg, obseg obravnavanega geografskega trga in njegovo velikost. Trdila je, da razdelitev trgov in določitev cen, ki sta predmet obravnavane zadeve, že po naravi pomenita zelo resno kršitev, in navedla, da geografski trg, ki ga je kartel prizadel, ustreza območju Evropskega gospodarskega prostora (EGP). Komisija je prav tako upoštevala, da je trg bakrenih cevi za vodovodne in plinske instalacije zelo pomemben industrijski sektor. Kar zadeva dejanski vpliv na trg, je navedla, da obstajajo zadostni dokazi, da je kartel, v celoti gledano, vplival na zadevni trg. Iz tega je sklepala, da so zadevna podjetja storila zelo resno kršitev.
- 18 Komisija je v sporni odločbi podjetja razvrstila v štiri skupine glede na njihov relativen pomen pri zadevni kršitvi. Skupino KME je obravnavala kot glavnega akterja na upoštevnem trgu in jo uvrstila v prvo skupino.
- 19 Tržni deleži so bili določeni glede na promet, ki ga je ustvaril posamezen kršitelj s prodajo bakrenih cevi za vodovodne in plinske instalacije na skupnem trgu navadnih in plastično izoliranih bakrenih cevi za vodovodne in plinske instalacije. Komisija je zato za skupino KME določila izhodiščni znesek globe v višini 70 milijonov EUR.
- 20 Ob upoštevanju dejstva, da sta družbi KME France in KME Italy do junija 1995 skupaj sestavljali eno podjetje, ki je bilo ločeno od družbe KME Germany, se izhodiščni znesek globe, določen skupno za skupino KME v višini 70 milijonov EUR, deli, in sicer na 35 milijonov EUR za skupino KME, 17,5 milijona EUR za družbo KME Germany ter 17,5 milijona EUR solidarno za družbi KME Italy in KME France.

21 Iz sporne odločbe izhaja, da je Komisija izhodiščne zneske glob zvišala za 10% za vsako dopolnjeno leto kršitve in za 5% za vsako dodatno obdobje, enako ali daljše od šestih mesecev in krajše od enega leta. Zato je odločila:

- ker je skupina KME v kartelu sodelovala pet let in sedem mesecev, je treba njen izhodiščni znesek globe 35 milijonov EUR zvišati za 55%;
- ker je družba KME Germany v kartelu sodelovala sedem let in dva meseca, je treba njen izhodiščni znesek globe 17,5 milijona EUR zvišati za 70%; in
- ker sta družbi KME France in KME Italy v kartelu sodelovali pet let in deset mesecev, je treba njun izhodiščni znesek globe 17,5 milijona EUR zvišati za 55%.

22 Kot izhaja iz točke 719 obrazložitve sporne odločbe, so po zvišanju zaradi trajanja sodelovanja pri kršitvi osnovni zneski glob, naloženih pritožnicam, določeni tako:

- skupina KME: 54,25 milijona EUR;
- družba KME Germany: 29,75 milijona EUR;
- družbi KME France in KME Italy (solidarno): 27,13 milijona EUR.

23 Kot izhaja iz točk 758 in 759 obrazložitve sporne odločbe, je Komisija kot olajševalne okoliščine upoštevala, da sta ji skupina KME in skupina, ki jo sestavljata družbi Outokumpu Oyj in Outokumpu Copper Products Oy (v nadaljevanju skupaj: skupina Outokumpu) v okviru njenega sodelovanja posredovali podatke, ki v obvestilu o ugodni obravnavi niso navedeni. Komisija je zato osnovni znesek globe, naložene skupini Outokumpu, znižala za 40,17 milijona EUR, kar naj bi ustrezalo globi, ki bi ji bila naložena za obdobje kršitve od septembra 1989 do julija 1997, kar je bilo mogoče ugotoviti na podlagi podatkov, ki jih je posredovala Komisiji. Kar zadeva skupino KME, je bil – kot izhaja iz točk 760 in 761 obrazložitve sporne odločbe – osnovni znesek naložene ji globe znižan za 7,93 milijona EUR, ker je zaradi njenega sodelovanja s Komisijo ta lahko dokazala, da se je obravnavana kršitev nanašala tudi na plastično izolirane bakrene cevi za vodovodne in plinske instalacije.

24 V skladu s členoma 15(2) Uredbe št. 17 in 23(2) Uredbe št. 1/2003 je Komisija določila zneske glob, ki se naložijo podjetjem, ki so naslovniki sporne odločbe, in sicer:

– skupina KME: 32,75 milijona EUR;

– družba KME Germany: 17,96 milijona EUR; in

– družbi KME France in KME Italy (solidarno): 16,37 milijona EUR.

Postopek pred Splošnim sodiščem in izpodbijana sodba

- 25 Pritožnice so navedle sedem tožbenih razlogov, ki so se vsi nanašali na določitev zneska globe, ki jim je bila naložena. Nanašali so se na neustrezno upoštevanje dejanskega vpliva kartela na trg pri izračunu izhodiščnega zneska globe, napačno oceno velikosti sektorja, ki ga je kartel prizadel, napačno oceno pomena skupine KME za trg bakrenih cevi za vodovodne in plinske instalacije, napačno zvišanje izhodiščnega zneska globe zaradi trajanja kartela, neupoštevanje nekaterih olajševalnih okoliščin, napačno uporabo obvestila o ugodni obravnavi in neupoštevanje negotovega finančnega položaja skupine KME.
- 26 Splošno sodišče je zavrnilo vse tožbene razloge in tožbo v celoti.
- 27 Prav tako je zavrnilo nasprotno tožbo Komisije za zvišanje zneskov glob.

Predlogi strank in postopek pred Sodiščem

- 28 Skupina KME Sodišču predlaga, naj:
- razveljavi izpodbijano sodbo;
 - kolikor je mogoče in na podlagi dejstev, predstavljenih pred Sodiščem, razglasi delno ničnost sporne odločbe in zniža znesek globe, ki ji je bila naložena;

- Komisiji naloži plačilo stroškov tega postopka in postopka pred Splošnim sodiščem, ali

- podredno, razveljavi izpodbijano sodbo in zadevo vrne v razsojanje Splošnemu sodišču.

²⁹ Komisija Sodišču predlaga, naj

- pritožbo zavrne in

- skupini KME naloži plačilo stroškov.

³⁰ Sodišče je na upravni seji odločilo, da bo o obravnavani zadevi razsojalo brez sklepnih predlogov in da bo ustne navedbe mogoče podati isti dan kot v zadevi Chalkor proti Komisiji (C-386/10 P), ki se nanaša na isti kartel. Ker pa so pritožnice navedle več pritožbenih razlogov – podobnih tistim, ki so jih navedle v okviru zadeve KME Germany in drugi proti Komisiji (C-272/09 P), v kateri so bile ustne navedbe že podane – s katerimi so prav tako nasprotovale Komisiji in so se nanašali na prvoizdano odločbo, s katero so bile določene sankcije za kartel, ki je obstajal vzporedno na trgu bakrenih industrijskih cevi, je Sodišče stranke pozvalo, naj na obravnavi upoštevajo sklepne predloge, ki jih je v tej zadevi 10. februarja 2011 predstavila generalna pravobranilka E. Sharpston.

Pritožba

- ³¹ Skupina KME navaja šest pritožbenih razlogov, ki se posamično nanašajo na različne primere napačne uporabe prava glede vpliva kršitve na trg, upoštevanja prometa in trajanja kršitve, kršitve smernic in načel pravičnosti in enakega obravnavanja zaradi neupoštevanja nekaterih olajševalnih okoliščin, kršitve smernic in napake v obrazložitvi ter, nazadnje, na kršitev pravice do učinkovitega pravnega sredstva.

Prvi pritožbeni razlog: različni primeri napačne uporabe prava glede vpliva kršitve na trg

Trditve strank

- ³² Pritožnice navajajo, da se prvi pritožbeni razlog nanaša na točke od 81 do 92 izpodbijane sodbe. Pred temi točkami je povzetek trditev strank in stališče Splošnega sodišča glede dopustnosti nekaterih trditev in dveh novih poslovnih poročil, ki so ju pritožnice predložile kot dokaz, da kršitev dejansko ni vplivala na trg, pri čemer je Splošno sodišče v točki 77 izpodbijane sodbe ugotovilo, da so navedene trditve in poročili dopustni.

33 V točkah od 81 do 92 izpodbijane sodbe je navedeno:

„81 Glede presoje teže kršitve je nato treba poudariti, da tudi če Komisija ne bi dokazala, da je imel kartel dejanski vpliv na trg, to ne bi vplivalo na opredelitev kršitve kot ‚zelo resne‘ in torej na višino globe.

82 V zvezi s tem je treba ugotoviti, da je iz sistema sankcij za kršitve pravil o konkurenci, kot je bil vzpostavljen z uredbama št. 17 in št. 1/2003 in ga razlaga sodna praksa, razvidno, da omejevalni sporazumi, kot so karteli, zaradi svoje narave zaslужijo najstrožje globe. Njihov morebitni dejanski vpliv na trg, zlasti vprašanje, koliko je omejevanje konkurence prispevalo k tržni ceni, višji od tiste, ki bi se zaračunavala ob neobstoju kartela, ni odločilno merilo za določitev višine glob (v tem smislu glej sodbi Sodišča z dne 7. junija 1983 v združenih zadevah Musique Diffusion française in drugi proti Komisiji, od 100/80 do 103/80, Recueil, str. 1825, točki 120 in 129, in z dne 16. novembra 2000 v zadevi Stora Kopparbergs Bergslags proti Komisiji, C-286/98 P, Recueil, str. I-9925, točke od 68 do 77; glej tudi sklepne predloge generalnega pravobranilca Mischa k sodbi Sodišča z dne 16. novembra 2000 v zadevi Mo och Domsjö proti Komisiji, C-283/98 P, Recueil, str. I-9855, I-9858, točke od 95 do 101).

83 Dodati je treba, da je v skladu s smernicami sporazume ali usklajena ravnanja, ki se, kot v obravnavani zadevi, nanašajo zlasti na določitev cen in razdelitev strank, mogoče le zaradi njihove narave opredeliti za ‚zelo resne‘, ne da bi morala imeti taka ravnanja poseben vpliv ali posebno geografsko razsežnost. Ta ugotovitev je podprta z dejstvom, da čeprav je v opisu ‚resnih‘ kršitev izrecno naveden vpliv na trg in učinki na širša območja skupnega trga, pa v opisu ‚zelo resnih‘ kršitev, nasprotno, ni navedena nobena zahteva glede dejanskega vpliva na trg niti vpliva

na posebno geografsko območje (sodba Splošnega sodišča z dne 25. oktobra 2005 v zadevi Groupe Danone proti Komisiji, T-38/02, ZOdl., str. II-4407, točka 150).

- 84 Zaradi popolne obravnave zadeve Splošno sodišče meni, da je Komisija pravno zadostno dokazala dejanski vpliv kartela na zadevni trg.
- 85 V tem okviru je treba poudariti, da stališča tožečih strank, da bi morala Komisija, če bi se pri odmeri globe sklicevala na dejanski vpliv kartela, znanstveno dokazati znatni gospodarski vpliv na trg in vzročno zvezo med vplivom in kršitvijo, sodna praksa ne sprejema.
- 86 Splošno sodišče je namreč večkrat razsodilo, da je treba dejanski vpliv kartela na trg šteti za dovolj dokazan, če Komisija lahko predloži konkretne in verodostojne indice, ki z razumno verjetnostjo kažejo, da je kartel vplival na trg (sodbi Splošnega sodišča [z dne 18. julija 2005] v zadevi Scandinavian Airlines System proti Komisiji, [T-241/01, ZOdl., str. II-2917], točka 122; z dne 27. septembra 2006 v zadevi Archer Daniels Midland proti Komisiji, T-59/02, ZOdl., str. II-3627, točke od 159 do 161; v zadevi Jungbunzlauer proti Komisiji, T-43/02, ZOdl., str. II-3435, točke od 153 do 155; v zadevi Archer Daniels Midland proti Komisiji, T-329/01, ZOdl., str. II-3255, točke od 176 do 178, in v zadevi Roquette Frères proti Komisiji, T-322/01, ZOdl., str. II-3137, točke od 73 do 75).
- 87 V zvezi s tem je treba opozoriti, da so dejstva, na katera se je Komisija še zlasti oprla, da bi ugotovila obstoj dejanskega vpliva kartela na trg, vzpostavitev sistema izmenjave podatkov glede količin prodaje in višine cen, obstoj dokumentov, nastalih v okviru kartelnih dogovorjanj, ki potrjujejo zvišanja cen v nekaterih obdobjih izvajanja kartela, in iz katerih je razvidno, da so zadevna podjetja s pomočjo

kartelnega dogovora dosegla svoje cilje glede cen, velik tržni delež, ki so ga imeli skupaj udeleženci pri zadevni kršitvi, in dejstvo, da so tržni deleži posameznih udeležencev ostali razmeroma stabilni v celotnem času trajanja zadevne kršitve [...].

- 88 Tožeče stranke navajajo, da je bilo izvajanje kartela omejeno in da ostali dejavniki, ki jih navaja Komisija, ne dokazujejo, da je zadevna kršitev dejansko vplivala na trg.
- 89 Vendar je iz sodne prakse razvidno, da Komisija na podlagi dejstev, navedenih zgoraj v točki 87, lahko sklepa, da je imela zadevna kršitev dejanski vpliv na trg (glej v tem smislu [zgoraj navedene] sodbe Jungbunzlauer proti Komisiji, točka 159; Roquette Frères proti Komisiji, točka 78; Archer Daniels Midland proti Komisiji, T-59/02, točka 165, [in] Archer Daniels Midland proti Komisiji, T-329/01, točka 181, in [sodbo] z dne 14. decembra 2006 v združenih zadevah Raiffeisen Zentralbank Österreich in drugi proti Komisiji, od T-259/02 do T-264/02 in T-271/02, ZOdl., str. II-5169, točke od 285 do 287).
- 90 Poleg tega Komisiji ni mogoče očitati, da je v [sporni] odločbi ugotovila, da na podlagi prvotnega poročila ni mogoče zavrnila njenih ugotovitev glede dejanskih vplivov kartela na trg. V prvem poročilu so namreč le številčni podatki o tožeh strankah. Vendar iz sodne prakse izhaja, da zatrjevano dejansko ravnanje podjetja ni upoštevno za presojo vpliva omejevalnega sporazuma na trg, ker je treba upoštevati le učinke, ki izhajajo iz kršitve kot celote (sodba Sodišča z dne 8. julija 1999 v zadevi Komisija proti Anic Participazioni, C-49/92 P, Recueil, str. I-4125, točki 150 in 152; sodbi Splošnega sodišča z dne 17. decembra 1991 v zadevi Hercules Chemicals proti Komisiji, T-7/89, Recueil, str. II-1711, točka 342, in z dne 9. julija 2003 v zadevi Archer Daniels Midland in Archer Daniels Midland Ingredients proti Komisiji, T-224/00, Recueil, str. II-2597, točka 167).

91 Zato je treba glede na zgoraj navedeno ta tožbeni razlog zavrnuti kot neutemeljen.

92 Poleg tega Splošno sodišče v okviru pristojnosti za odločanje v sporu polne jurisdikcije in glede na zgoraj navedeno meni, da ni treba izpodbijati izhodiščnega zneska globe, naložene tožečim strankam, ki je določen na podlagi teže, kot jo je določila Komisija v točki 693 [sporne] odločbe.“

34 Pritožnice navajajo, da je Splošno sodišče nelogično in neustrezno obrazložilo izpodbijano sodbo in da je napačno uporabilo pravo s tem, da je ugotovilo, da je Komisija za določitev izhodiščnega zneska globe, ki jim jo je naložila, glede na težo kršitve lahko upoštevala vpliv kartela na upošteveni trg, ne da bi ji bilo treba dokazati, da so sporazumi dejansko imeli tak vpliv, in vsekakor s tem, da je na ta vpliv sklepalo le na podlagi kazalnikov. Poleg tega naj bi Splošno sodišče s tem, da je razsodilo, da je Komisija pravno zadostno dokazala, da so sporazumi vplivali na trg, očitno izkrivilo dejstva in ekonomske dokaze, ki jih je predložila skupina KME.

35 Komisija najprej trdi, da je prvi pritožbeni razlog brezpredmeten. S tem pritožbenim razlogom namreč ni bilo upoštevano dejstvo, da je Splošno sodišče v točki 92 izpodbijane sodbe s tem, da je potrdilo izhodiščni znesek globe, naložene skupini KME, določeni v točki 693 obrazložitve sporne odločbe na podlagi teže kršitve, izvajalo neomejeno pristojnost.

36 Komisija dalje navaja, da je Splošno sodišče utemeljeno sklepalo, da ugotovitve glede vpliva kršitve na trg niso odločilne in da je pri preučitvi tega vpliva vsekakor uporabilo upoštevana pravna merila. Komisija nazadnje navaja, da je prvi pritožbeni razlog nedopusten v delu, v katerem se nanaša na presojo dejstev in dokazov, in da so bile ugotovitve Splošnega sodišča ustrezno obrazložene, zlasti točka 90 izpodbijane sodbe,

v kateri je Splošno sodišče poudarilo, da je treba upoštevati le učinke, ki izhajajo iz kršitve kot celote, kar pomeni, da ekonometričnih poročil pritožnic, ki so jih same izdelale, ne upošteva.

Presoja Sodišča

- 37 Pritožnice ne izpodbijajo ugotovitev Splošnega sodišča v zvezi z uvrstitvijo kršitve med „zelo resne kršitve“ v smislu smernic, ampak tiste ugotovitve, ki zadevajo dejanski vpliv kartela na trg kot dejavnika, ki se upošteva pri določanju osnovnega zneska globe.
- 38 V skladu s točko 1 A smernic je pri ocenjevanju teže kršitve njen dejanski vpliv na trg treba upoštevati le, če se lahko izmeri.
- 39 Da bi določili dejanski vpliv omejevalnega sporazuma na trg, je treba namreč primerjati stanje na trgu, kakršno je nastalo kot posledica omejevalnega sporazuma, in stanje, ki bi nastalo v razmerah svobodne konkurence. Taka primerjava je zaradi številnih spremenljivk, ki bi lahko vplivale na trg, nujno hipotetična.
- 40 V točki 629 obrazložitve sporne odločbe je Komisija poudarila, da je nemogoče določiti, kako bi se v obdobju trajanja kršitve spreminjale cene, če ne bi bilo kartela. Komisija je – potem ko je ovrгла argumente, ki so jih navedle pritožnice – predložila dokaze, ki so ji omogočili, da je v točki 673 obrazložitve te odločbe prišla do sklepa,

da je protikonkurenčni sistem, gledano v celoti, vplival na trg, čeprav tega vpliva količinsko ni mogoče natančno izraziti.

- 41 Iz sporne odločbe zato izhaja, da se Komisiji v obravnavani zadevi ni zdelo mogoče, da bi za izračun globe upoštevala ta neobvezni dejavnik, in sicer dejanski vpliv kršitve na trg, ker ni bil izmerljiv. Te ugotovitve ni v izpodbijani sodbi izpodbijal nihče.
- 42 Splošno sodišče je v točkah 86 in 89 izpodbijane sodbe opozorilo na sodno prakso v zvezi z dokaznim standardom glede dejanskega vpliva omejevalnega sporazuma na trg. Poleg tega je v točkah 87 in 90 navedene sodbe opravilo nadzor nad tem, ali je Komisija pravno zadostno dokazala dejanski vpliv kartela na upoštevni trg. Vendar je ta nadzor, kot je navedeno v točki 84 navedene sodbe, opravilo za dodatno pojasnitev, in sicer po tem, ko je v točki 82 navedene sodbe pravilno opozorilo, da dejanski vpliv omejevalnih sporazumov na trg ni odločilno merilo za določitev višine glob. Iz tega izhaja, da je pritožbeni razlog, ki ga pritožnice navajajo zoper ta del razlogovanja Splošnega sodišča, brezpredmeten.
- 43 Razlogovanje Splošnega sodišča glede dokazovanja vpliva kršitve na trg vsekakor odgovori na argument pritožnic, povzet v točkah od 58 do 62 izpodbijane sodbe, v skladu s katerim naj Komisija v sporni odločbi takega dokaza ne bi predložila. Splošno sodišče je ugotovilo prisotnost elementov, na podlagi katerih je mogoče dokazati obstoj takega vpliva, vendar ni dvomilo o tem, da ga ni mogoče natančno izmeriti.
- 44 Zato ni mogoče prerekati, da je Splošno sodišče po eni strani opozorilo na načelo, v skladu s katerim dejanski vpliv kršitve na trg ni odločilno merilo pri določanju zneska glob, in da je po drugi strani opravilo nadzor nad dokazovanjem obstoja takega vpliva.

- 45 Pritožnice zato napačno sklepajo, kot to izhaja iz njihovih navedb v zvezi s prvim pritožbenim razlogom, da bi bilo treba zaradi nadzora, ki ga je opravilo Splošno sodišče, pri izračunavanju izhodiščnega zneska globe, ki jim je bila naložena, upoštevati dejanski vpliv kršitve na trg. Ta argument temelji na napačni domnevi.
- 46 V zvezi z očitki, da je Splošno sodišče izkrivilo ekonomske dokaze, ki so mu jih predložile pritožnice, se ne zatrjuje, da je Splošno sodišče podalo tako razlago poslovnih poročil, ki je v očitnem nasprotju z njihovo vsebino (glej v tem smislu sodbo z dne 10. februarja 2011 v zadevi Activision Blizzard Germany proti Komisiji, C-260/09 P, ZOdl., str. I-419, točka 57), ampak kvečjemu, da je napačno presodilo vsebino teh poročil. Vsekakor pa pritožnice ne navajajo natančno, kateri so deli teh poročil, katerih jase in natančen pomen naj Splošno sodišče ne bi upoštevalo. Ta pritožbeni razlog je zato nedopusten.
- 47 Iz navedenega izhaja, da je treba prvi pritožbeni razlog zavriniti.

Drugi pritožbeni razlog: različni primeri napačne uporabe prava glede upoštevanja prometa podjetja

Trditve strank

- 48 Drugi pritožbeni razlog se nanaša zlasti na točke od 97 do 101 izpodbijane sodbe, v katerih je navedeno:

„97 Takoj je treba navesti, da ni nobenega prepričljivega razloga, da bi se promet upoštevnega trga računal tako, da bi se izključili nekateri proizvodni stroški. Kot je

pravilno navedla Komisija, v vseh industrijskih sektorjih obstajajo stroški, vezani na končni proizvod, ki jih proizvajalec ne more nadzirati, ampak so vsekakor ključen element vseh dejavnosti in jih zato ni mogoče izključiti iz njegovega prometa pri določitvi izhodiščnega zneska globe (glej v tem smislu sodbo Splošnega sodišča z dne 15. marca 2000 v združenih zadevah Cimenteries CBR in drugi proti Komisiji, T-25/95, T-26/95, od T-30/95 do T-32/95, od T-34/95 do T-39/95, od T-42/95 do T-46/95, T-48/95, od T-50/95 do T-65/95, od T-68/95 do T-71/95, T-87/95, T-88/95, T-103/95 in T-104/95, Recueil, str. II-491, točki 5030 in 5031). Dejstvo, da cena bakra pomeni pomemben del končne cene industrijskih cevi oziroma da je tveganje nihanj cen bakra veliko večje kot pri drugih surovinah, te ugotovitve ne more ovreči.

- 98 Glede različnih očitkov tožečih strank, ki trdijo, da bi bilo namesto sklicevanja na promet upoštevne trga z vidika odvrtačnega namena glob in načela enakega obravnavanja njihovo višino bolj primerno določiti glede na donosnost prizadete sektorja ali ustrezno dodano vrednost, je treba ugotoviti, da niso upoštevni.
- 99 V zvezi s tem je treba najprej ugotoviti, da se teža kršitve določa ob upoštevanju številnih dejavnikov, glede katerih ima Komisija diskrecijsko pravico (sodba Splošnega sodišča z dne 12. decembra 2007 v združenih zadevah BASF proti Komisiji, T-101/05 in T-111/05, ZOdl., str. II-4949, točka 65), pri čemer ni nobenega zavezujočega ali dokončnega seznama meril, ki bi jih bilo treba obvezno upoštevati (sodba Sodišča z dne 25. januarja 2007 v zadevi Dalmine proti Komisiji, ZOdl., str. I-829, točka 129), zato mora Komisija, in ne sodišče Skupnosti, v okviru svoje diskrecijske pravice in v skladu z omejitvami, ki izhajajo iz načela enakega obravnavanja ter Uredb št. 17 in 1/2003, odločiti, katere dejavnike in številčne podatke bo upoštevala pri izvajanju politike, na podlagi katere se spoštujejo prepovedi iz člena 81 ES.

100 Dalje, ni sporno, da je promet podjetja ali trga kot dejavnik presoje teže kršitve nujno nezanesljiv in nepopoln. Ne ločuje niti med sektorji visoke dodane vrednosti in sektorji nizke dodane vrednosti niti med podjetji, ki so donosna, in tistimi, ki so manj donosna. Vendar tako zakonodajalec Skupnosti kot tudi Komisija in Sodišče promet v okviru konkurenčnega prava, kljub njegovi približnosti, trenutno štejejo za ustrezno merilo za presojo velikosti in gospodarske moči zadevnih podjetij (glej zlasti [zgoraj] [...] [navedeno] sodbo *Musique Diffusion française* in drugi proti Komisiji, točka 121; člen 15(2) Uredbe št. 17 ter uvodno izjavo 10 in člena 14 in 15 Uredbe Sveta (ES) št. 139/2004 z dne 20. januarja 2004 o nadzoru koncentracij podjetij (UL L 24, str. 1)).

101 Glede na zgoraj navedeno je treba torej ugotoviti, da je Komisija pravilno upoštevala ceno bakra za opredelitev velikosti zadevnega sektorja.“

⁴⁹ Po mnenju pritožnic je Splošno sodišče kršilo pravo Unije in ni ustrezno obrazložilo izpodbijane sodbe s tem, da je odobrilo sklicevanje Komisije – da bi za določitev elementa teže naložene jim globe ocenila velikost trga, ki ga je prizadela kršitev – na tržno vrednost, ki je napačno vsebovala prihodke od prodaj, opravljenih na trgu, ki je višje v prodajni verigi, ločenem od „kartelnega“ trga, čeprav udeleženci v kartelu niso bili vertikalno vključeni na trg, ki je višje v prodajni verigi.

⁵⁰ Pritožnice izpostavljajo, da za industrijo predelave bakra veljajo posebne značilnosti. Predvsem je stranka tista, ki naj bi določila trenutek nakupa kovine na borzi London Metal Exchange in s tem njeno ceno. Čeprav proizvajalec cevi stranki to ceno zaračuna skupaj s predelovalno maržo, upoštevanje te cene pri računanju prometa podjetja pomeni neupoštevanje gospodarskega stanja na trgu, za katerega je še zlasti značilen

pomemben del, ki ga v ceni proizvoda predstavljajo surovine, in zelo pomembna nihanja cene teh surovin. Splošno sodišče naj bi ta dejstva ugotovilo.

- 51 Po mnenju pritožnic je Splošno sodišče kršilo načelo sorazmernosti, ker ni ugotovilo, da bi morala Komisija upoštevati sodno prakso Splošnega sodišča in svojo prakso odločanja, skladno s katerima mora ob računanju izhodiščnega zneska globe in/ali ob uporabi zgornje meje 10 % prometa upoštevati značilnosti zadevnega trga.
- 52 Poleg tega trdijo, da je Splošno sodišče s tem, da pritožnic ni razlikovalo od drugih podjetij, katerih promet ni toliko odvisen od cene surovin, kršilo načelo prepovedi diskriminacije, v skladu s katerim je treba različne položaje obravnavati različno.
- 53 Pritožnice nazadnje prerekajo sodno prakso, na katero se je oprlo Splošno sodišče in ki temelji na polju proste presoje Komisije. Menijo, da Splošno sodišče ni preverilo, ali so bila merila, na podlagi katerih je Komisija ugotovila težo kartela, upoštevna in ustrezna.
- 54 Komisija navaja, da je Splošno sodišče v točki 97 izpodbijane sodbe pravilno navedlo, da v vseh industrijskih sektorjih obstajajo stroški, vezani na končni proizvod, ki jih proizvajalec ne more nadzirati, ampak so vsekakor ključen element vseh dejavnosti in jih zato pri določitvi izhodiščnega zneska globe ni mogoče izključiti iz prometa.

- 55 Poleg tega navaja, da je pritožbeni razlog nedopusten v delu, v katerem pritožnice Sodišču predlagajo, naj glede morebitne edinstvenosti sektorja industrijskih cevi presodi drugače kot Splošno sodišče.
- 56 Po mnenju Komisije je Splošno sodišče opravilo objektivno presojo s tem, da je upoštevalo promet, in ne spornih podatkov, iz katerih naj bi izhajalo znižanje stroškov, ki „jih ni mogoče nadzirati“. Ta ugotovitev naj bi bila v skladu z načelom sorazmernosti.
- 57 Komisija nazadnje izpodbija trditve pritožnic, ki zadevajo metodo določanja cen na obravnavanem trgu. Napačno naj bi bilo razlikovati med trgov, ki je višje v prodajni verigi, in trgov, ki ga omejevalni sporazum prizadene. Obstajal naj bi le en sam trg – trg bakrenih cevi – baker pa naj bi predstavljal le eno vrsto stroškov.

Presoja Sodišča

- 58 Iz ustaljene sodne prakse izhaja, da je pri presoji teže kršitve treba upoštevati številne dejavnike, katerih značilnosti in pomen se razlikujejo glede na vrsto kršitve in posebne okoliščine zadevne kršitve. Med temi dejavniki so lahko, odvisno od primera, obseg in vrednost blaga, ki je predmet kršitve, ter velikost in gospodarska moč podjetja in s tem vpliv, ki ga je lahko imelo na trg (glej v tem smislu zgoraj navedeno sodbo *Musique Diffusion française* in drugi proti Komisiji, točka 120).

- 59 Sodišče je iz tega sicer sklepalo, da je za določitev globe dovoljeno upoštevati tako skupni promet podjetja, ki je kazalnik velikosti in gospodarske moči podjetja, kot tudi del tega prometa, ki je bil ustvarjen z blagom, ki je predmet kršitve, in ki zato lahko kaže na obseg kršitve, vendar je priznalo, da je skupni promet podjetja le približen in nepopoln kazalnik obsega kršitve (zgoraj navedena sodba *Musique Diffusion française* in drugi proti Komisiji, točka 121; sodbe z dne 17. decembra 1998 v zadevi *Baustahlgewebe* proti Komisiji, C-185/95 P, Recueil, str. I-8417, točka 139; z dne 28. junija 2005 v združenih zadevah *Dansk Rørindustri* in drugi proti Komisiji, C-189/02 P, C-202/02 P, od C-205/02 P do C-208/02 P in C-213/02 P, ZOdl., str. I-5425, točka 243; z dne 18. maja 2006 v zadevi *Archer Daniels Midland* in *Archer Daniels Midland Ingredients* proti Komisiji, C-397/03 P, ZOdl., str. I-4429, točka 100, in z dne 19. marca 2009 v zadevi *Archer Daniels Midland* proti Komisiji, C-510/06 P, ZOdl., str. I-1843, točka 74).
- 60 Poleg tega je večkrat poudarilo, da se ne sme nobeni od teh števil pripisovati nesorazmeren pomen glede na druge dejavnike presoje teže kršitve (zgoraj navedeni sodbi *Musique Diffusion française* in drugi proti Komisiji, točka 121, in *Dansk Rørindustri* in drugi proti Komisiji, točka 243, ter sodbi z dne 18. maja 2006 v zadevi *Archer Daniels Midland* in *Archer Daniels Midland Ingredients* proti Komisiji, točka 100, in z dne 19. marca 2009 v zadevi *Archer Daniels Midland* proti Komisiji, točka 74).
- 61 Splošno sodišče zato ni napačno uporabilo prava, zlasti pa ni kršilo niti načela sorazmernosti niti načela prepovedi diskriminacije s tem, da je v točki 100 izpodbijane sodbe opozorilo, da je promet podjetja, čeprav približen in nepopoln, ustrezno merilo za presojo velikosti in gospodarske moči zadevnih podjetij.
- 62 Poleg tega Splošno sodišče ni napačno uporabilo prava s tem, da je v točki 97 izpodbijane sodbe odločilo, da noben prepričljiv razlog ne zahteva, da mora biti promet upoštevnega trga izračunan z izključitvijo nekaterih proizvodnih stroškov. Kot je odločilo Sodišče v sodbi z dne 8. decembra 2011, v kateri pritožnice prav tako nasprotujejo Komisiji (C-272/09 P), bi bilo – če v nekaterih primerih ne bi upoštevali bruto

prometa, v drugih primerih pa bi ga – nujno treba določiti prag v obliki razmerja med neto in bruto prometom, ki bi ga težko uporabili in bi odprl vrata neskončnim in nerešljivim sporom, skupaj z očitki o diskriminaciji.

- 63 Glede očitkov, da Splošno sodišče ni preverilo, ali so bili dejavniki, ki jih je Komisija uporabila pri ugotavljanju teže kartela, upoštevni in primerni, je treba poudariti, da mora v tožbi zoper odločbo na področju konkurence tožeča stranka glede tega oblikovati tožbene razloge in Splošnemu sodišču ni treba po uradni dolžnosti opraviti nadzora nad tehtanjem dejavnikov, ki jih je Komisija upoštevala pri določanju zneska globe.
- 64 V izpodbijani sodbi je Splošno sodišče opravilo nadzor, za katerega je bilo pristojno. Odgovorilo je na tožbeni razlog pritožnic in ni napačno uporabilo prava s tem, da je v točki 101 izpodbijane sodbe ugotovilo, da je Komisija pri določanju velikosti zadevnega trga pravilno upoštevala ceno bakra.
- 65 Drugi pritožbeni razlog zato ni utemeljen.

Tretji pritožbeni razlog: različni primeri napačne uporabe prava glede upoštevanja trajanja kršitve

Trditve strank

- 66 Pritožnice navajajo, da se tretji pritožbeni razlog nanaša na točke od 111 do 117 izpodbijane sodbe. Trdijo, da je Splošno sodišče kršilo pravo Unije in da je to sodbo

nejasno, nelogično in neustrezno obrazložilo, ker je potrdilo tisti del sporne odločbe, v katerem je Komisija napačno uporabila smernice in kršila načeli sorazmernosti in enakega obravnavanja s tem, da je zaradi trajanja kršitve izhodiščni znesek naložene jim globe zvišala za največji odstotek.

- 67 Pritožnice menijo, da je iz točke 1 B smernic razvidno, da je cilj zvišanja globe zaradi trajanja kršitve „naložitev učinkovitih sankcij za omejitve, ki so škodljivo vplivale na potrošnike v daljšem obdobju“. Povezava, ki bi morala obstajati med trajanjem kršitve in škodljivim vplivom, naj bi izhajala tudi iz sodne prakse. Vendar Splošno sodišče ni preverilo, ali je Komisija pri presoji teže kršitve trajanju dejansko pripisala pomen, glede na to, da sta se intenzivnost in učinkovitost kartela v času spreminjala. Splošno sodišče je torej v točki 116 izpodbijane sodbe napačno sklepalo, da 125-odstotno zvišanje izhodiščnega zneska globe ni očitno nesorazmerno.
- 68 Poleg tega naj bi Splošno sodišče s tem, da ni priznalo, da je bila skupina KME v položaju, ki je bil zelo podoben položaju tožečih podjetij v zadevi, v kateri je bila izdana sodba z dne 19. maja 2010 v zadevi IMI in drugi proti Komisiji (T-18/05, ZOdl., str. II-1769), in da ni želelo na novo določiti izhodiščnega zneska globe – v nasprotju s tistim, kar je storilo v navedeni sodbi – skupino KME in ta podjetja nezakonito različno obravnavalo.
- 69 Komisija trdi, da pritožnice niso ovrgle ugotovitev Splošnega sodišča iz točk od 111 do 115 izpodbijane sodbe. Dodaja, da je s samim členom 23(3) Uredbe št. 1/2003 uvedeno razlikovanje med težo in trajanjem kršitve in da je za upoštevanje enakega obravnavanja v zvezi s trajanjem kršitve nujno treba preučiti to trajanje, ne pa dejavnikov v zvezi s težo kršitve, kot so intenzivnost omejevalnega sporazuma in njegovi učinki.

- 70 V zvezi s tožečimi podjetji v zadevi, v kateri je bila izdana zgoraj navedena sodba IMI in drugi proti Komisiji, Komisija opozarja, da je Splošno sodišče odločbo o ugotovitvi kršitve zoper ta podjetja razglasilo za nično za obdobje šestnajstih mesecev. Navedena podjetja so bila torej v drugačnem položaju kot pritožnice.
- 71 Komisija nazadnje poudarja, da je v smernicah – da bi se upoštevala zaradi omejevalnega sporazuma nastala škoda – za izračun glob, naloženih v skladu s členom 23(2) (a) Uredbe št. 1/2003, predvideno zvišanje globe za 100 % za vsako leto omejevalnega sporazuma. Zvišanje za 10 % za vsako dodatno leto, ki je uporabljeno v obravnavani zadevi, naj bi bilo v resnici zelo šibko in naj ne bi bilo očitno nesorazmerno.

Presoja Sodišča

- 72 Pritožnice s tretjim pritožbenim razlogom izpodbijajo načelo zvišanja globe zaradi upoštevanja trajanja kršitve in rezultat uporabe tega načela, kolikor jih zadeva, in sicer zvišanje izhodiščnega zneska globe, ki je znašal 70 milijonov EUR, za 125 % ob upoštevanju trajanja kršitve 12 let in 9 mesecev, pri čemer zvišanje za vsako leto udeležbe znaša 10 %. V skladu s podatki, ki so navedeni v točki 719 obrazložitve sporne odločbe in povzeti v točki 22 te sodbe, se je osnovni znesek za skupino KME tako zvišal na 111,3 milijona EUR.
- 73 Vendar očitek glede rezultata temelji na napačni domnevi, da bi morala stopnja zvišanja znašati 125 %, znašala pa je le 58,75 % ($111,13/70 = 1,5875$).

- 74 Glede načela zvišanja globe zaradi upoštevanja trajanja kršitve ni treba dejansko dokazati neposredne zveze med tem trajanjem in povečano škodo, nastalo ciljem Unije, na katere se nanašajo pravila o konkurenci.
- 75 Za izvajanje člena 81(1) ES je upoštevanje dejanskih učinkov sporazuma odveč, če se zdi, da je njegov namen omejevanje, preprečevanje ali izkrivljanje konkurence na skupnem trgu (glej v tem smislu sodbo z dne 13. julija 1966 v združenih zadevah Consten in Grundig proti Komisiji, 56/64 in 58/64, Recueil, str. 429). Tak je zlasti primer, kot v tej zadevi, sporazumov glede očitnih omejitev konkurence, kot sta določanje cen in razdelitev trga. Če omejevalni sporazum ob sklenitvi določi stanje trga, lahko njegova dolgotrajnost povzroči togost tržnih struktur, zaradi česar se za udeležence omejevalnega sporazuma zmanjša spodbuda k inovacijam in razvoju. Daljše kot bo trajanje omejevalnega sporazuma, težja in daljša bo vrnitev k svobodni konkurenci.
- 76 Tudi če se intenzivnost in učinkovitost kartela v času spreminjata, je dejstvo, da navedeni kartel še naprej obstaja in zato še toliko bolj povzroča togost tržnih struktur.
- 77 V zvezi z domnevo o popolnem neizvajanju sporazuma je treba opozoriti, da točka 3 smernic določa, da je dejansko neizvajanje sporazumov ali ravnanj, ki pomenijo kršitev, lahko olajševalna okoliščina, zaradi katere se lahko osnovni znesek globe zniža. Vendar iz obravnavane zadeve ni razvidno, da bi šlo za tak primer, saj pritožnice niso prerekale izvajanja sporazuma, ampak le neupoštevanje spremenljive intenzivnosti tega izvajanja ter dejanskega in objektivnega vpliva kartela na potrošnike.

- 78 Poleg tega je količinska opredelitev dejanske škode, ki je nastala potrošniku, lahko težavna glede na številne spremenljivke, ki jih je treba upoštevati zlasti pri oblikovanju cen končnega proizvoda.
- 79 Zakonodajalec Unije trajanje kršitve vsekakor navaja kot dejavnik, ki ga je treba upoštevati pri določanju zneska glob.
- 80 Glede na navedeno je Splošno sodišče v točki 117 izpodbijane sodbe tožbeni razlog, ki se je nanašal na zvišanje zneska globe zaradi trajanja kartela, pravilno zavrnilo kot neutemeljen.
- 81 Kar zadeva tožeča podjetja v zadevi, v kateri je bila izdana zgoraj navedena sodba IMI in drugi proti Komisiji, je Splošno sodišče – kot izhaja iz točke 96 navedene sodbe – ugotovilo, da je bila kršitev prekinjena za obdobje nekaj več kot šestnajst mesecev. Položaj teh podjetij je bil zato precej drugačen od položaja pritožnic, ki niso nikoli za-trjevale prekinitve kršitve, temveč so navajale zgolj spreminjanje njene intenzivnosti. Iz tega izhaja, da Splošno sodišče ni kršilo načela prepovedi diskriminacije s tem, da je pritožnice in navedena podjetja različno obravnavalo.
- 82 Iz vsega navedenega izhaja, da tretji pritožbeni razlog ni utemeljen.

Četrty pritožbeni razlog: kršitev smernic ter načel pravičnosti in enakega obravnavanja zaradi neupoštevanja nekaterih olajševalnih okoliščin

Trditve strank

- ⁸³ Pritožnice navajajo, da se četrty pritožbeni razlog nanaša na točke od 125 do 142 izpodbijane sodbe. Trdijo, da je Splošno sodišče kršilo pravo Unije s tem, da je zavrnilo peti tožbeni razlog in potrdilo upoštevanje del sporne odločbe, v katerem je Komisija s tem, da je kršila smernice ter načeli pravičnosti in enakega obravnavanja, pritožnicam odrekla znižanje globe zaradi, prvič, omejenega izvajanja sporazumov, drugič, krize v industriji bakrenih cevi za vodovodne in plinske instalacije in, tretjič, njihovega sodelovanja zunaj področja uporabe obvestila o ugodni obravnavi.
- ⁸⁴ Pritožnice na prvem mestu trdijo, da je Splošno sodišče napačno uporabilo pravo s tem, da v izpodbijani sodbi sploh ni upoštevalo tega, da pritožnice niso izvajale sporazumov in da so ravnale konkurenčno. V zvezi s tem izpodbijajo merilo, ki je navedeno v točki 127 izpodbijane sodbe in ga je Splošno sodišče uporabilo pri presoji, ali pritožnice izpolnjujejo pogoje za upoštevanje olajševalnih okoliščin, in sicer ali so tako jasno in znatno kršile obveznosti glede izvajanja omejevalnega sporazuma, da so s tem ovirale njegovo izvajanje. Pritožnice menijo, da je tako merilo strožje od merila za presojo trenutka prenehanja udeležbe, in sicer odkritega distanciranja od nezakonnitega usklajevanja, kar ni smiselno.

- 85 Na drugem mestu navajajo, da je Splošno sodišče kršilo načelo prepovedi diskriminacije, ker bi morale težak položaj industrije bakrenih cevi za vodovodne in plinske instalacije upoštevati kot olajševalno okoliščino.
- 86 Na tretjem mestu trdijo, da je Splošno sodišče kršilo pravo Unije s tem, da je potrdilo del sporne odločbe, v katerem jim je Komisija odrekla znižanje globe zaradi njihovega sodelovanja zunaj področja uporabe obvestila o ugodni obravnavi. Pritožnicam bi se po njihovem mnenju morala globa znižati ali bi se jim v zvezi z globo morala priznati delna imuniteta, ker so predložile dokaz o trajanju kršitve, drugače kot skupina Outokumpu, ki je navedla le podatek v zvezi s celotnim trajanjem kartela.
- 87 Komisija meni, da je Splošno sodišče pravilno uporabilo sodno prakso, v skladu s katero je mogoče zaradi neizvajanja omejevalnega sporazuma znižati globo.
- 88 Poleg tega poudarja, da z odločbami, ki se nanašajo na druge omejevalne sporazume, ni mogoče utemeljiti razloga glede neupoštevanja načela prepovedi diskriminacije. Vsekakor pa je težko obdobje za ta sektor nastopilo po obdobju omejevalnega sporazuma.
- 89 Nazadnje, glede sodelovanja Komisija trdi, da je četrti pritožbeni razlog nedopusten v delu, v katerem skupina KME Sodišče poziva, naj s svojo presojo nadomesti presojo Splošnega sodišča.
- 90 Ta pritožbeni razlog naj bi bil med drugim neutemeljen. Komisija zatrjuje, da je Splošno sodišče v odgovor na pravne argumente skupine KME jasno in logično obrazložilo svojo presojo primerov, v katerih je mogoče priznati delno imuniteto.

- 91 Skupini Outokumpu je bila globa znižana zato, ker je podatek, ki ga je predložila, Komisiji omogočil, da je opravila preiskavo in poiskala dokaze. Pritožnice so ji s tem, da so predložile dokaze, sicer olajšale to nalogo, a nič več kot to. V nasprotju s tem, kar izhaja iz pritožbe pritožnic, naj jim na podlagi obvestila Komisije o nenalaganju ali zmanjševanju glob v primerih kartelov ne bi bilo mogoče priznati delne imunitete, ker taka imuniteta velja le za dokaze, ki se nanašajo na „dejstva, za katera Komisija prej ni vedela“, kar pa v konkretni zadevi ne velja za celotno trajanje kartela.
- 92 Komisija nazadnje poudarja, da bi bilo priznanje delne imunitete, ki jo pritožnice hipotetično omenjajo, v nasprotju z oddelkom D obvestila o ugodni obravnavi, ki že določa znižanje globe, če podjetje Komisiji predloži podatke, dokumente ali druge dokaze, ki prispevajo k ugotovitvi obstoja storjene kršitve.

Presoja Sodišča

- 93 Prvi argument se nanaša na točko 127 izpodbijane sodbe, v kateri se Splošno sodišče sklicuje na svojo sodno prakso, v skladu s katero morajo kršitelji – da bi se jim upoštevale olajševalne okoliščine na podlagi točke 3, druga alineja, smernic – dokazati, da so ravnali konkurenčno ali vsaj da so jasno in znatno kršili obveznosti glede izvajanja omejevalnega sporazuma, in sicer tako, da so ovirali njegovo izvajanje in da niso dajali vtisa, da so pristopili k sporazumu in tako spodbudili druga podjetja k izvajanju zadevnega omejevalnega sporazuma (sodbi Splošnega sodišča z dne 8. julija 2004 v zadevi Dalmine proti Komisiji, T-50/00, ZOdl., str. II-2395, točka 292, in z dne 15. marca 2006 v zadevi Daiichi Pharmaceutical proti Komisiji, T-26/02, ZOdl., str. II-713, točka 113).

- 94 Splošno sodišče je v točki 491 zgoraj navedene sodbe Raiffeisen Zentralbank Österreich in drugi proti Komisiji izpostavilo to sodno prakso in opozorilo, da lahko podjetje, ki kljub usklajevanju s konkurenti na trgu izvaja bolj ali manj neodvisno politiko, omejevalni sporazum preprosto poskuša uporabiti v svojo korist. Če bi se olajševalne okoliščine v takem primeru priznale, bi se za podjetja preveč olajšalo zmanjšanje tveganja plačila visoke globe, saj bi lahko imela korist od protipravnega omejevalnega sporazuma in bi bila deležna znižanja globe, ker so pri izvajanju kršitve imela le omejeno vlogo, medtem ko je njihov odnos spodbudil druga podjetja, da ravnajo za konkurenco škodljiveje (glej tudi sodbo Splošnega sodišča z dne 8. julija 2004 v zadevi Mannesmannröhren-Werke proti Komisiji, T-44/00, ZOdl., str. II-2223, točki 277 in 278).
- 95 V nasprotju z navedbami pritožnic podjetje, ki opusti udeležbo pri omejevalnem sporazumu, ni v enakem položaju kot tisto, ki k omejevalnemu sporazumu pristopi, vendar ga ne izvaja ali ga preneha izvajati. V drugem primeru namreč podjetje še naprej škoduje konkurenci s tem, da se udeležuje morebitnih razprav, ker – kot je navedlo Splošno sodišče – njegovo sodelovanje pri omejevalnem sporazumu spodbuja druga podjetja, da ravnajo za konkurenco škodljiveje.
- 96 Splošno sodišče zato ni napačno uporabilo prava s tem, da je ozko razlagalo pogoje, pod katerimi se lahko upoštevajo olajševalne okoliščine, navedene v točki 3, druga alineja, smernic. Kot pa je Splošno sodišče navedlo v točki 128 izpodbijane sodbe, pritožnice niso navedle, da izpolnjujejo te pogoje. Prvi argument zato ni utemeljen.
- 97 V zvezi z drugim argumentom zadostuje opozoriti, da se karteli praviloma oblikujejo takrat, ko se v gospodarskem sektorju pojavijo težave, in da teh težav načeloma ni mogoče upoštevati kot olajševalne okoliščine.

- 98 Poleg tega je težavno primerjanje višine glob, naloženih podjetjem, ki so sodelovala pri različnih sporazumih na različnih trgih v včasih časovno oddaljenih trenutkih, lahko tudi posledica pogojev, ki so nujni za izvajanje učinkovite konkurenčne politike (sodba z dne 2. oktobra 2003 v zadevi Aristrain proti Komisiji, C-196/99 P, Recueil, str. I-11005, točka 81). Splošno sodišče zato ni kršilo načela prepovedi diskriminacije s tem, da je v točki 129 izpodbijane sodbe ugotovilo, da Komisija kljub temu, da je v prejšnjih zadevah gospodarsko stanje sektorja upoštevala kot olajševalno okoliščino, ni dolžna nadaljevati s to prakso.
- 99 V zvezi s tretjim argumentom pritožnice izpodbijajo izpodbijano sodbo, ne da bi natančno pojasnile in obrazložile, glede česa naj bi Splošno sodišče v razlogovanju v točkah od 136 do 140 navedene sodbe napačno uporabilo pravo, in ne da bi pojasnile, kako naj bi predložitev dokazov in dejstev, ki jih je Komisija že poznala, bolj upravičila upoštevanje olajševalnih okoliščin kot predhodna predložitev za Komisijo novega podatka. Iz tega izhaja, da je ta argument nedopusten, ker ni dovolj natančen.
- 100 Iz vsega navedenega izhaja, da je četrti pritožbeni razlog delno nedopusten in delno neutemeljen.

Peti pritožbeni razlog: kršitev smernic in napačna obrazložitev

Trditve strank

- 101 Pritožnice navajajo, da se peti pritožbeni razlog nanaša na točke od 163 do 174 izpodbijane sodbe. Trdijo, da je Splošno sodišče napačno uporabilo pravo ter nelogično

in neustrezno obrazložilo, zakaj je zavrnilo sedmi tožbeni razlog in zakaj je potrdilo odločitev Komisije, da zavrne njihov predlog za znižanje globe zaradi njihove plačilne nesposobnosti, zlasti po tem, ko jim je bilo že naloženo finančno breme v okviru zadeve v zvezi z bakrenimi industrijskimi cevmi. Zatrjujejo, da Splošno sodišče ni uporabilo ustreznega merila, saj naj bi moralo podjetje zgolj pokazati, da bi z naložitvijo stroge sankcije zanj nastala zelo resna gospodarska in finančna škoda. Poleg tega trdijo, da je Splošno sodišče napačno razlagalo drugi del merila, določenega v točki 5(b) smernic, ker je ugotovilo, da noben „poseben socialni okvir“ v smislu navedene točke ne upravičuje znižanja globe. Nazadnje trdijo, da z izpodbijano sodbo ni bila odpravljena nezakonita diskriminacija, ki jo je izvajala Komisija s tem, da jih je obravnavala manj ugodno kot družbo SGL Carbon v zadevah, v katerih sta bili izdani sodbi z dne 29. junija 2006 v zadevi SGL Carbon proti Komisiji (C-308/04 P, ZOdl., str. I-5977) in z dne 10. maja 2007 v zadevi SGL Carbon proti Komisiji (C-328/05 P, ZOdl., str. I-3921).

- ¹⁰² Komisija najprej navaja, da se prvi argument pritožnic ne nanaša na napačno uporabo prava v izpodbijani sodbi in da se Splošno sodišče ni opredelilo glede pomena izraza „plačilna nesposobnost“. Poleg tega navaja, da Splošnemu sodišču ni bilo predloženo vprašanje glede „posebnega socialnega okvira“. Trditve pritožnic naj bi bile vsekakor nejasne in naj bi se nanašale na presojo dejstev in dokazov, kar je v okviru pritožbe nedopustno. Nazadnje, Splošno sodišče je pravilno zavrnilo argument pritožnic v zvezi z diskriminacijo, ker praksa Komisije v predhodnih odločbah ni pravni okvir za globe. Položaj družbe SGL je bil vsekakor drugačen.

Presoja Sodišča

- ¹⁰³ Splošno sodišče ni napačno uporabilo prava s tem, da je v točki 165 izpodbijane sodbe spomnilo, da Komisija ni dolžna upoštevati finančnega primanjkljaja podjetja, saj bi

tako dajala neupravičeno konkurenčno prednost podjetjem, ki so najmanj prilagojena razmeram na trgu (glej sodbo z dne 8. novembra 1983 v združenih zadevah IAZ International Belgium in drugi proti Komisiji, od 96/82 do 102/82, 104/82, 105/82, 108/82 in 110/82, Recueil, str. 3369, točki 54 in 55, in zgoraj navedene sodbe Dansk Rørindustri in drugi proti Komisiji, točka 327; SGL Carbon proti Komisiji z dne 29. junija 2006, točka 105, in SGL Carbon proti Komisiji z dne 10. maja 2007, točka 100).

- ¹⁰⁴ Še manj je Komisija dolžna upoštevati domnevno plačilno nesposobnost, ki je nastala zaradi finančne sankcije, naložene zaradi druge kršitve konkurenčnega prava, ker je podjetje prvo odgovorno za položaj, ki ga je povzročilo z nezakonitim ravnanjem.
- ¹⁰⁵ Poleg tega – kot je opozorjeno v točki 98 te sodbe – je težavno primerjanje višine glob, naloženih podjetjem, ki so sodelovala pri različnih sporazumih na različnih trgih v včasih časovno oddaljenih trenutkih, lahko tudi posledica pogojev, ki so nujni za izvajanje učinkovite konkurenčne politike. Splošno sodišče zato ni kršilo načela prepovedi diskriminacije s tem, da je v točki 164 izpodbijane sodbe ugotovilo, da Komisija zgolj zato, ker je v prejšnjih zadevah upoštevala finančno stanje podjetja, še ni dolžna enako presojati v poznejši zadevi.
- ¹⁰⁶ Nazadnje, peti pritožbeni razlog je v preostalem izjemno splošen, saj pritožnice le navajajo, da je Splošno sodišče napačno uporabilo pravo, ne da bi natančno navedle vsebino teh napak. Sodišče vsekakor ni pristojno za nadzor nad presojo Splošnega sodišča, ki izhaja iz točk 169 in 170 izpodbijane sodbe.

107 Iz tega izhaja, da je treba peti pritožbeni razlog zavrniti kot delno nedopusten in delno neutemeljen.

Šesti pritožbeni razlog: kršitev pravice do učinkovitega pravnega sredstva

Trditve strank

108 Pritožnice navajajo, da je Splošno sodišče kršilo pravo Unije in njihovo temeljno pravico do učinkovitega in neoviranega pravnega sredstva, ker ni pozorno in skrbno preučilo njihovih argumentov in je pretirano in nerazumno upoštevalo diskrecijsko pravico Komisije. Izpodbijajo zlasti način, kako je Splošno sodišče preučilo drugi tožbeni razlog, ki se nanaša na velikost trga, četrti tožbeni razlog, ki se nanaša na trajanje kršitve, in peti pritožbeni razlog, ki se nanaša na olajševalne okoliščine. Menijo, da je Splošno sodišče s tem, da ni pozorno in skrbno preučilo tožbenih razlogov in argumentov pritožnic iz njihove tožbe, kršilo njihovo temeljno pravico do popolnega, učinkovitega in pravičnega sodnega nadzora nad sporno odločbo, ki ga opravi nepristransko in neodvisno sodišče.

109 Izpostavljajo, da se doktrina „polje proste presoje“ in „sodniška zadržanost“ danes ne bi več smela uporabljati, ker so za pravo Unije zdaj značilni izjemno visoki zneski glob, ki jih nalaga Komisija, kar je razvoj, ki se pogosto označuje kot *de facto* „kaznovanje“ konkurenčnega prava Unije.

- 110 Poleg tega neposredna uporaba izjeme, ki je določena v členu 81(3) ES in je uvedena z Uredbo št. 1/2003, s katero je bil nadomeščen prejšnji sistem dovoljenja, po definiciji izključuje kakršno koli polje proste presoje Komisije pri uporabi pravil o konkurenci in torej nalaga zelo nizko stopnjo sodniške zadržanosti sodišč, ki nadzorujejo, kako Komisija ta pravila v posameznih primerih uporablja.
- 111 Pritožnice med drugim zatrjujejo, da polja proste presoje Komisije ne bi smeli upravičevati z domnevno večjo usposobljenostjo Komisije za presojo zapletenih dejstev ali ekonomskih vprašanj. V zvezi s tem navajajo, da sta tako Sodišče kot Splošno sodišče uspešno opravila posebej intenziven sodni nadzor zapletenih primerov.
- 112 Prav tako ob upoštevanju neomejene pristojnosti, ki je bila Splošnemu sodišču podeljena s členoma 261 PDEU in 31 Uredbe št. 1/2003, Splošno sodišče Komisiji nikakor ne bi smelo priznati polja proste presoje ne le glede ustreznosti in sorazmernosti zneska globe, ampak tudi glede metode dela, ki jo Komisija uporabi pri njenem izračunu. Po mnenju pritožnic mora Splošno sodišče preučiti, kako je Komisija v posameznem primeru ocenila težo in trajanje nezakonitega ravnanja, in lahko presojo Komisije nadomesti s svojo, tako da globo odpravi, zniža ali zviša.
- 113 Pritožnice menijo, da mora Komisija vedno, kadar določa višino sankcije za kršitev pravil o konkurenci, ravnati v skladu z usklajeno in nediskriminatorno politiko. To pomeni, da mora enako obravnavati podjetja, ki so v enakem položaju glede različnih kršitev, ugotovljenih z različnimi odločbami. V nasprotnem primeru bi se polje proste presoje Komisije – glede na to, da lahko Komisija po lastni volji v vsakem posameznem primeru spreminja svojo politiko glede glob – spremenilo v povsem samovoljno odločanje.

- 114 Pritožnice tudi opozarjajo, da po mnenju Evropskega sodišča za človekove pravice izvrševanje upravnega prava z upravnimi odločbami in globami samo po sebi ne krši člena 6(1) Evropske konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin, podpisane v Rimu 4. novembra 1950 (v nadaljevanju: EKČP). Vendar ga morajo spremljati dovolj močna postopkovna jamstva in ustrezen učinkovit sodni nadzor, vključno z neomejeno pristojnostjo za nadzor upravnih odločb. Tudi Listina Evropske unije o temeljnih pravicah (v nadaljevanju: Listina) v členu 47 vsebuje pravico do „učinkovitega pravnega sredstva pred sodiščem“.
- 115 Komisija najprej poudarja, da je osnova za tožbene razloge pritožnic glede znižanja globe člen 230 ES, in ne neomejena pristojnost, ki je določena s členom 31 Uredbe št. 1/2003.
- 116 V zvezi z odgovorom na drugi, četrti in peti tožbeni razlog Komisija meni, da je Splošno sodišče kljub sklicevanju na diskrecijsko pravico Komisije opravilo učinkovit in temeljit nadzor nad izračunom globe, naložene skupini KME, in s tem potrdilo lastne ugotovitve, da ti tožbeni razlogi niso utemeljeni.
- 117 Nazadnje, po mnenju Komisije skupina KME le namiguje na „kazenske obtožbe“ in člen 6(1) EKČP, ne navaja pa njihovih posledic.

Presoja Sodišča

- 118 Pritožnice izpodbijajo način, kako je Splošno sodišče izjavilo, da mora upoštevati široko polje proste presoje Komisije, in način, kako je dejansko opravilo nadzor nad sporno odločbo. V zvezi s tem navajajo člen 6 EKČP in Listino.
- 119 Načelo učinkovitega sodnega varstva je splošno načelo prava Unije, ki je danes razvidno iz člena 47 Listine (glej sodbo z dne 22. decembra 2010 v zadevi DEB, C-279/09, ZOdl., str. I-13849, točki 30 in 31; sklep z dne 1. marca 2011 v zadevi Chartry, C-457/09, ZOdl., str. I-819, točka 25, in sodbo z dne 28. julija 2011 v zadevi Samba Diouf, C-69/10, ZOdl., str. I-7151, točka 49).
- 120 Sodni nadzor odločb institucij je urejen v ustanovitvenih pogodbah. Poleg nadzora zakonitosti, ki je zdaj določen v členu 263 PDEU, je glede sankcij, določenih z uredbami, predviden nadzor neomejene sodne pristojnosti.
- 121 Glede nadzora zakonitosti je Sodišče odločilo, da čeprav ima Komisija na področjih, na katerih se opravljajo zapletene gospodarske presoje, polje proste presoje glede gospodarskih zadev, to ne pomeni, da se mora sodišče Unije vzdržati nadzora nad razlago podatkov ekonomske narave, ki jo poda Komisija. Dejansko mora sodišče Unije preveriti tako vsebinsko pravilnost navedenih dokazov, njihovo zanesljivost in doslednost kot tudi, ali ti dokazi vsebujejo vse upoštevne podatke za presojo zapletenega položaja in ali lahko utemeljijo iz njih izpeljane sklepe (glej sodbi z dne 15. februarja 2005 v zadevi Komisija proti Tetra Laval, C-12/03 P, ZOdl., str. I-987, točka 39, in z dne 22. novembra 2007 v zadevi Španija proti Lenzing, C-525/04 P, ZOdl., str. I-9947, točki 56 in 57).

- 122 Kar zadeva sankcijo za kršitve konkurenčnega prava, je v členu 15(2), drugi pododstavek, Uredbe št. 17 določeno, da je pri določanju zneska globe poleg teže kršitve treba upoštevati tudi njeno trajanje. Enako izhaja iz člena 23(3) Uredbe št. 1/2003.
- 123 Sodišče je odločilo, da je pri določanju zneska glob treba upoštevati trajanje kršitev in vse dejavnike, ki lahko vplivajo na presojo njihove teže, kot so ravnanje posameznega podjetja, vloga, ki jo je posamezno podjetje imelo pri izvajanju usklajenih ravnanj, dobiček, ki so ga podjetja lahko imela zaradi teh ravnanj, velikost teh podjetij in vrednost zadevnega blaga ter nevarnost, ki jo ta vrsta kršitev pomeni za Evropsko skupnost (zgoraj navedeni sodbi *Musique Diffusion française* in drugi proti Komisiji, točka 129, in *Dansk Rørindustri* in drugi proti Komisiji, točka 242, in sodba z dne 3. septembra 2009 v zadevi *Prym in Prym Consumer* proti Komisiji, C-534/07 P, ZOdl., str. I-7415, točka 96).
- 124 Sodišče je tudi navedlo, da je treba upoštevati objektivne dejavnike, kot so vsebina in trajanje protikonkurenčnih ravnanj, njihovo število in intenzivnost, obseg prizadetega trga in škoda, povzročena gospodarskemu javnemu redu. Pri preučitvi je treba prav tako upoštevati relativni pomen in tržni delež odgovornih podjetij ter morebitno ponovno kršitev (sodba z dne 7. januarja 2004 v združenih zadevah *Aalborg Portland* in drugi proti Komisiji, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P in C-219/00 P, Recueil, str. I-123, točka 91).
- 125 Zaradi številnih dejavnikov mora Komisija okoliščine kršitve temeljito preučiti.
- 126 Zaradi preglednosti je Komisija sprejela smernice, v katerih navaja, na kakšni osnovi bo upoštevala različne okoliščine kršitve in posledice, ki jih te lahko imajo za znesek globe.

- 127 Smernice, glede katerih je Sodišče odločilo, da pomenijo pravila ravnanja, ki kažejo na prakso, ki ji je treba slediti in od katere upravni organ v določenih primerih ne more odstopiti, ne da bi navedel razloge, ki so v skladu z načelom enakega obravnavanja (sodba z dne 18. maja 2006 v zadevi Archer Daniels Midland in zgoraj navedena sodba Archer Daniels Midland Ingredients proti Komisiji, točka 91), so omejene na opis metode preizkusa kršitve, ki jo uporablja Komisija, in merila, ki jih mora upoštevati pri določanju zneska globe.
- 128 Spomniti je treba na obveznost obrazložitve aktov Unije. V obravnavani zadevi je ta obveznost še posebej pomembna. Komisija mora odločbo obrazložiti, zlasti pa pojasniti, kako je pretehtala in ocenila dejavnike, ki jih je upoštevala (glej v tem smislu zgoraj navedeno sodbo Prym in Prym Consumer proti Komisiji, točka 87). Sodišče mora po uradni dolžnosti preveriti, ali je obrazložitev podana.
- 129 Poleg tega mora sodišče Unije na podlagi dokazov, ki jih stranka predloži v podporo razlogom, opraviti nadzor zakonitosti. Sodišče se pri tem nadzoru niti glede izbire dejavnikov, ki jih upošteva pri uporabi meril iz smernic, niti glede njihove ocene ne sme opirati na polje proste presoje Komisije, da bi opustilo izvedbo nadzora nad dejstvi in uporabo prava.
- 130 Nadzor zakonitosti je dopolnjen z neomejeno pristojnostjo, ki je bila v skladu s členom 261 PDEU sodišču Unije priznana v členu 17 Uredbe št. 17 in ki jo ima zdaj na podlagi člena 31 Uredbe št. 1/2003. Ta pristojnost sodišču omogoča, da preseže le nadzor zakonitosti in nadomesti presojo Komisije s svojo ter tako odpravi, zniža ali zviša naloženo globo ali periodično denarno kazen (glej v tem smislu sodbo z dne 15. oktobra 2002 v združenih zadevah Limburgse Vinyl Maatschappij in drugi proti Komisiji, C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, od C-250/99 P do C-252/99 P in C-254/99 P, Recueil, str. I-8375, točka 692).

- 131 Vendar je treba poudariti, da izvajanje neomejene sodne pristojnosti ne pomeni isto kot nadzor po uradni dolžnosti, in spomniti, da je postopek pred sodišči Unije kontradiktoren. Razen razlogov javnega reda, kot je neobstoj obrazložitve izpodbijane odločbe, ki jih mora sodišče preizkusiti po uradni dolžnosti, mora pritožbene razloge zoper izpodbijano odločbo navesti tožeča stranka in v utemeljitev teh razlogov predložiti dokaze.
- 132 Ta postopkovna zahteva ne nasprotuje pravilu, v skladu s katerim je pri kršitvah pravil o konkurenci Komisija tista, ki mora predložiti dokaz o kršitvah, ki jih ugotovi, in navesti, kateri dokazi pravno zadostno dokazujejo obstoj dejstev, ki pomenijo kršitev. V okviru tožbe pred sodiščem se od tožeče stranke v bistvu zahteva, da opredeli tiste elemente izpodbijane odločbe, ki jih prereka, da v zvezi s tem oblikuje razloge in predloži dokaze, na podlagi katerih je mogoče resno sklepati, da so ti razlogi utemeljeni.
- 133 Nadzor, določen s Pogodbama, torej pomeni, da lahko sodišče Unije opravlja nadzor tako nad dejstvi kot nad uporabo prava in da ima pooblastilo za presojo dokazov, razglasitev ničnosti izpodbijane odločbe in spremembo zneska glob. Zato ni mogoče sklepati, da bi bil nadzor zakonitosti, določen v členu 263 PDEU in dopolnjen z neomejeno sodno pristojnostjo glede zneska globe, določeno v členu 31 Uredbe št. 1/2003, v nasprotju z zahtevami načela učinkovitega sodnega varstva, določenega v členu 47 Listine.
- 134 Iz tega izhaja, da šesti pritožbeni razlog ni utemeljen v delu, ki se nanaša na pravila sodnega nadzora v zvezi z načelom učinkovitega sodnega varstva.

- 135 Kar zadeva način, kako je Splošno sodišče opravilo nadzor nad sporno odločbo v okviru drugega, četrtega in petega tožbenega razloga, je šesti pritožbeni razlog neločljivo povezan z drugim in četrtem in je torej že bil predmet preizkusa Sodišča.
- 136 V zvezi s tem je treba navesti, da čeprav se je Splošno sodišče večkrat – zlasti v točkah od 52 do 54, 99, 114, 136 in 150 izpodbijane sodbe – sklicevalo na „diskrecijsko pravico“, na „večje polje proste presoje“ ali na „široko polje proste presoje“ Komisije, te navedbe Splošnemu sodišču niso preprečile opraviti celovitega nadzora nad dejstvi in uporabo prava, h kateremu je zavezano.
- 137 Iz vsega navedenega izhaja, da šesti pritožbeni razlog ni utemeljen.
- 138 Iz tega je mogoče sklepati, da ker ni mogoče ugoditi nobenemu od pritožbenih razlogov, ki jih skupina KME navaja v podporo pritožbi, je treba njeno pritožbo zavrnilo.

Stroški

- 139 V skladu s členom 69(2) Poslovnika, ki velja za pritožbeni postopek na podlagi člena 118 Poslovnika, se neuspeli stranki naloži plačilo stroškov, če so bili ti priglašeni. Ker je Komisija predlagala, naj se plačilo stroškov naloži skupini KME, in ker ta s predlogi ni uspela, se ji naloži plačilo stroškov tega postopka.

Iz teh razlogov je Sodišče (drugi senat) razsodilo:

- 1. Pritožba se zavrne.**
- 2. Družbam KME Germany AG, KME France SAS in KME Italy SpA se naloži plačilo stroškov.**

Podpisi